

Kutt i forholdstall - uten kutt i dyretall

Snart skal faglaga i landbruket inne i årets tredje forhandlingsrunde med staten. Etter at jordbruksavtalen blei gjort unna i våres, og de forsinka klimaforhandlingene blei gjort unna noen måneder på overtid, er det nå klart for kutt i mjølkeproduksjonen.

AV LEONID RØDSTEN

– Vi i Norsk Bonde- og Småbrukarlag er klare på at vi ikke har en eneste mjølkeprodusent å tape. Vi vil avvike mjølkebørsen og vi vil ta kutt i produksjonen gjennom kutt i forholdstall. Følgelig vil vi ha minst bruk av utkjøp av mjølkeprodusenter, sier NBS-leder Kjersti Hoff.

– Det er allerede for få mjølkeprodusenter i landet, og pro-

ducentmiljøet er sterkt svekka. Nå må vi berge det som er igjen.

IPCC advarer

Hun viser samtidig til at IPCC sin rapport om landarealer gir klare signaler.

– Deres hovedkonklusjon forsterker og gir oss enda en påminnelse om at nå kan vi ikke bare prate, vi må faktisk handle og gjøre endringer hvis vi skal ha en sjanse til å holde to prosent-målet i forhold til global oppvarming. Og vi må handle nå! Utfasing av Jarlsbergeksport, er krevende, men en mulighet til et mer klimariktig og bærekraftig landbruk i Norge.

Skjermer de første 100 tonna

Når NBS vil senke produksjonen med redusert forholdstall, så vil de skjerme de første 100 000 literne på alle bruk.

– Med det kan vi opprettholde flest mulig av mjølkepro-

duksjonsbruka, sier Hoff.

– Fylkesledermøtet vårt gikk også inn for at kvotetaket skal reduseres til 450 000 liter, men ikke med tilbakevirkende kraft.

Gårdens ressurser

Et overordna mål for bonde- og småbrukarlagets politikk er at gården skal bruke egne ressurser. Det vil si at gras- og beiteressursene må brukes maksimalt, mens innkjøp av kraftfôr reduseres.

– Vi må kutte i ytelse per dyr. Dermed opprettholder vi antallet storfe og kan klare storfe-kjøttproduksjonen i kombinasjon med mjølkeproduksjonen. Det er klart mest klimavennlig, og vil være et godt bidrag for å nå måla etter klimaforhandlingene, sier Kjersti Hoff.

Vil avvike privat omsetning

Ved en eventuell utkjøpsordning bør andelen som blir solgt til staten, være så høy som mulig, sier NBS-lederen.

– Vi har alltid vært imot privat omsetning av mølkekvoter. Og det beste er om alt blir solgt til staten.

– Fylkesledermøtet gikk inn for å avvike både privat omsetning og leie av mølkekvoter.

– Vi har kommet i en børs-situasjon der noen kan sitte og bruke kvotene som verdipapir. Det taper den aktive melkeprodusenten for kapital. Det mener vi er feil bruk av bondens inntekt, sier hun.

– Ikke press på prisene

– Prisen ved utkjøp må relateres til hva som blei betalt for kvotene. Nødvendigvis må det være forskjellige priser fra region til region. Men vi har ikke noe ønske om at det skal være høye priser. Vi ønsker ikke at bønder skal bli fristet, sier Kjersti Hoff.

– Det er rimelig at prisen ligger over dagens utkjøpspris å 2,50 kroner. Det er viktig å ikke tømme noen region for mjølk.

– For oss i bonde- og småbrukarlaget er det viktig å verne om det miljøet som fortsatt finnes for mjølkeproduksjon. Vi har ingen mjølkebønder å miste, sier Kjersti Hoff.

Småbrukarlagstopp: Folk vil neppe ha graut kvar dag

Norsk Bonde- og Småbrukarlag meiner bøndene er klare til å redusere utsleppa, men er usikre på om forbrukarane forstår kva ei radikal kosthaldsendring inneber.

Nyleg presenterte FN's klimapanel (IPCC) ein ny rapport om korleis landbruk og anna arealbruk påverkar klimaet – og blir påverka når klimaet endrar seg.

I rapporten blir det mellom anna vist til dei store utsleppa av klimagassen metan frå husdyr, og klima- og miljøminister Ola Elvestuen (V) er blant dei som meiner vi må kutte kjøttforbruket.

Generalsekretær Olaf Godli i Norsk Bonde- og Småbrukarlag har ikkje lese rapporten, men seier til NTB at konklusjonen ikkje er uventa. Han meiner vi først og fremst må tenke gjennom kva norsk landbruk og matproduksjon er.

– Ein kan ikkje nødvendigvis overføre eit kosthald frå tropiske strøk til Noreg. Det er store forskjellar verda over, og vi et stort sett det vi har hatt

moglegheit til å dyrke og produsere sjølve, seier Godli.

– Ei radikal omlegging i retning av plantebaserte produkt vil medføre auka import med mindre forbrukarane vil auke inntaket av potetar, havre, bygg, kålrot og andre grønnsaker som trivst her.

– Folk vil neppe ha graut kvar dag

Både rapporten til IPCC og andre har påpeika at meir plantekost vil bidra til mindre utslepp frå kjøttproduksjonen.

– Det er greitt å argumentere med ein reduksjon i inntaket av husdyrprodukt, men det vil innebere ein langt større import av mat til Noreg fordi vi ikkje er sjølvforsynte med plantearter, seier Olaf Godli.

Han seier at vi er i ein alvorleg situasjon som tilseier at vi må reagere raskt for å møte klimautfordringane. Men at vi ikkje er i stand til å vinne ut nye plantesortar som kan erstatte animalske produkt fort nok.

– Å utvikle ein ny kveitesort som er tilpassa norske dyringsforhold – som også er under endring – vil ta 15 til 20 år. Og har vi tid til å eksperimentere med det, då?

– Det er for så vidt riktig at

det er mogleg å dyrke meir planteprodukt, men forbrukarane ønsker noko anna enn det forfedrane våre ønskte. Å ete graut to-tre gonger om dagen hadde ikkje folk akseptert i dag.

Bøndene vil føre med norsk gras

Både NOAH og Fremtiden i våre hender meiner at det norske landbruket må gjere seg mindre avhengig av importert soya til dyr- og fiskefôr. Det er Norsk Bonde- og Småbrukarlag samd i, men generalsekretær Olaf Godli meiner bruken er knytt til lønnsmda i jordbruket.

– Vi ønsker å produsere norsk kjøtt på det fôrgrunnlaget vi har – nemleg gras. Men i dag er vi avhengig av importert kraftfôr fordi norske forbrukarar stiller krav om rimeleg mat, som igjen fører til at produksjonen må effektiviserast, seier Godli.

Han seier at norske bønder framover vil jobbe med å auke bindinga av karbon i jorda og viser til klimaavtalen dei i vår inngjekk med regjeringa. Der forpliktar dei seg til å kutte 5 millionar tonn klimagassar fram mot 2030.

Til VG seier generalsekre-

Norsk Bonde- og Småbrukarlag meiner bøndene er klare til å redusere utsleppa, men er usikre på om forbrukarane forstår kva ei radikal kosthaldsendring inneber. (Arkivfoto: Kari Hamre/NPK)

tær i Norges Bondelag, Sigrid Hjørnegård, at det viktigaste Noreg kan gjere er å ta vare på dei gode jordressursane.

– Klimatilpassing av matproduksjon har vorte ein viktigare

del av norsk landbrukspolitikk. Likevel, vi som er bønder i Noreg, veit inderleg godt at klimautsleppa våre er låge i forhold til i andre land, seier Hjørnegård. (©NPK)